

**Zasady właściwej klasyfikacji odpadów medycznych
oraz warunki magazynowania w obiektach,
w których udzielane są świadczenia zdrowotne.**

Zgodnie z ustawą o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 779) **odpady medyczne powstają w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych oraz prowadzeniem badań i doświadczeń naukowych w zakresie medycyny. W katalogu odpadów zostały zaklasyfikowane jako podgrupa 18 01** (rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów) a ich szczegółowy wykaz prezentuje się następująco:

- ❖ 18 01 01 – narzędzia chirurgiczne i zabiegowe oraz ich resztki (z wyłączeniem 18 01 03*)
- ❖ 18 01 02* - części ciała i organy oraz pojemniki na krew i konserwanty służące do jej przechowywania (z wyłączeniem 18 01 03*)
- ❖ 18 01 03* - inne odpady, które zawierają żywe drobnoustroje chorobotwórcze lub ich toksyny oraz inne formy zdolne do przeniesienia materiału genetycznego, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do sądzenia, że wywołują choroby u ludzi i zwierząt (np. zainfekowane pieluchomajtki, podpaski, podkłady) z wyłączeniem 18 01 80* i 18 01 82*
- ❖ 18 01 04 – inne odpady niż wymienione w 18 01 03* (np. opatrunki z materiału lub gipsu, pościel, ubrania jednorazowe, pieluchy)
- ❖ 18 01 06* – chemikalia, w tym odczynniki chemiczne, zawierające substancje niebezpieczne
- ❖ 18 01 07 – chemikalia, w tym odczynniki chemiczne, inne niż wymienione w 18 01 06*
- ❖ 18 01 08 * – leki cytotoksyczne i cytostatyczne
- ❖ 18 01 09 – leki inne niż wymienione w 18 01 08*
- ❖ 18 01 10* – odpady amalgamatu dentystycznego (z wyłączeniem odpadów o właściwościach zakaźnych)
- ❖ 18 01 80* - zużyte peloidy po zabiegach wykonywanych w ramach działalności leczniczej o właściwościach zakaźnych
- ❖ 18 01 81 – zużyte peloidy po zabiegach wykonywanych w ramach działalności leczniczej, inne niż wymienione w 18 01 80*
- ❖ 18 01 82* - pozostałości z żywienia pacjentów oddziałów zakaźnych

Wymienione powyżej rodzaje odpadów medycznych ze względu na swoją charakterystykę zostały dodatkowo pogrupowane, jako:

- Odpady zakaźne – odpady o kodach 18 01 02*, 18 01 03*, 18 01 80*, 18 01 82*
- Odpady niebezpieczne inne niż zakaźne – odpady o kodach 18 01 06*, 18 01 08*, 18 01 10*
- Odpady inne niż niebezpieczne – odpady o kodach 18 01 01, 18 01 04, 18 01 07, 18 01 09, 18 01 80

W katalogu odpadów symbolem „*” oznaczone są odpady medyczne niebezpieczne, które stanowią realne zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi, a także środowiska naturalnego.

W podmiotach leczniczych należy zwrócić szczególną uwagę na **obowiązek prawidłowego klasyfikowania wytwarzanych odpadów**. W praktyce, w pierwszej kolejności winno się określić czy powstały odpad spełnia definicję odpadu medycznego

18 01 __ , czy też np. opakowaniowego 15 __ __ lub komunalnego 20 __ __ __.

W przypadku odpadu medycznego należy rozważyć czy zawiera materiał zakaźny, niebezpieczny inny niż zakaźny, czy żaden z wymienionych. Dobrym przykładem do zaprezentowania będą w tym miejscu ręczniki papierowe, na co dzień stosowane w placówkach służby zdrowia:

- wykorzystywane do wycierania rąk po umyciu (kontakt z powierzchnią czystą) stanowią odpad komunalny o kodzie 20 03 01

- po kontakcie z materiałem wysoce zakaźnym tj. powierzchnią skażoną biologicznie – pozostają odpadem medycznym wysoce zakaźnym o kodzie 18 01 03*

- ręczniki jednorazowe zużyte to zbierania rozlanego materiału biologicznego np. krwi (kontakt z powierzchnią skażoną biologicznie) – stanowią odpad medyczny zakaźny – 18 01 03*

- ręczniki jednorazowe po kontakcie z niebezpieczną substancją chemiczną, które posłużyły do zebrania rozlanego odczynnika chemicznego (kontakt z powierzchnią skażoną chemicznie) - tworzą odpad niebezpieczny inny niż zakaźny – 18 01 06*

Jak wynika z powyższych przykładów, ten sam materiał w zależności od sposobu wykorzystania, może w efekcie zostać oznaczony innym kodem odpadu, a tym samym będzie podlegał różnym warunkom gromadzenia w miejscu wytwarzania oraz wstępnego magazynowania.

W związku z trwającą epidemią COVID-19 należy zwrócić uwagę, iż **odpady wytworzone w ramach diagnostyki, leczenia oraz hospitalizacji pacjentów zakażonych wirusem SARS-CoV-2, zostały zaklasyfikowane jako odpady kliniczne kat.B (UN 3291) czyli odpady medyczne zakaźne o kodzie 18 01 03* (nie są to odpady wysoce zakaźne).**

Szczegółowy sposób postępowania z odpadami medycznymi (w miejscu wytwarzania, a także wstępnego magazynowania) określają wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1975).

Istotnym jest aby podczas gromadzenia odpadów medycznych w miejscu ich powstawania przestrzegać właściwej kolorystyki stosowanych worków lub pojemników:

- kolor czerwony – dotyczy odpadów zakaźnych
- kolor żółty – przeznaczony jest dla odpadów niebezpiecznych, innych niż zakaźne
- kolor inny niż czerwony i żółty – dla pozostałych odpadów medycznych, innych niż niebezpieczne

Zgodnie z § 6 ust. 1 w/w rozporządzenia **każdy pojemnik lub worek z odpadami medycznymi znajdujący się w miejscu ich powstawania (np. w gabinecie zabiegowym) powinien posiadać widoczne oznakowanie identyfikujące**, zawierające następujące informacje:

- kod odpadów medycznych w nim przechowywanych
- nazwę wytwórcy odpadów medycznych
- numer REGON wytwórcy odpadów medycznych
- numer księgi rejestrowej wytwórcy odpadów medycznych w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą, wraz z podaniem organu rejestrowego
- datę i godzinę otwarcia (**rozpoczęcia użytkowania**)
- datę i godzinę zamknięcia

Prawidłowo wypełniona etykieta powinna być umieszczona na worku lub pojemniku od momentu wrzucenia pierwszego odpadu oraz po jego zamknięciu.

W przypadku wysoce zakaźnych odpadów medycznych oznakowanie umieszcza się na pojemniku. Pojemnik oznacza się dodatkowo znakiem ostrzegającym przed zagrożeniem biologicznym określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 221 § 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, 2138 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 60 i 962) oraz umieszczonym poniżej napisem „MATERIAŁ ZAKAŹNY DLA LUDZI”.

Kolejną ważną kwestią jest sposób umieszczenia worków jednorazowego użycia na stelażach lub w sztywnych pojemnikach (jednorazowego lub wielokrotnego użycia) w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem lub pojemnikiem. **Zasadnym jest stosowanie stelaży lub pojemników (dot. zarówno podłogowych, jak i stanowiących element wyposażenia wózków zabiegowych) otwieranych za pomocą mechanizmu pedałowego.**

Prawidłowo segregowane odpady medyczne mogą być gromadzone w miejscu ich wytwarzania (tj. od wrzucenia pierwszego odpadu) w określonym przepisami czasie:

- ❖ w przypadku odpadów o kodach 18 01 02*, 18 01 03*, 18 01 80*, 18 01 82*, 18 01 06*, 18 01 08*, 18 01 10*, 18 01 01, 18 01 04, 18 01 07, 18 01 09, 18 01 81 - **w zależności od tego jak pozwalają na to warunki przechowywania oraz właściwości odpadów medycznych do 72 godzin**
- ❖ wysoce zakaźne odpady medyczne o kodach 18 01 02*, 18 01 03* **maksymalnie 24 godziny**

Następnie zgodnie z § 7 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego postępowania z odpadami medycznymi, wstępne magazynowanie powinno odbywać się w odpowiednio przystosowanym do tego celu pomieszczeniu albo stacjonarnym lub przenośnym urządzeniu chłodniczym, przeznaczonym wyłącznie do magazynowania odpadów medycznych (z zastrzeżeniem ust. 8).

- ❖ wstępne magazynowanie odpadów medycznych o kodzie 18 01 02* odbywa się tylko w temperaturze do 10°C, a czas ich przechowywania nie może przekroczyć 72 godzin
- ❖ wstępne magazynowanie odpadów medycznych o kodach 18 01 03*, 18 01 06*, 18 01 08*, 18 01 10* i 18 01 82* odbywa się tylko w temperaturze do 18°C, z tym że od 10°C do 18°C może odbywać się tak długo, jak pozwalają na to ich właściwości, jednak nie dłużej niż 72 godziny, natomiast w temperaturze do 10°C – nie dłużej niż 30 dni
- ❖ odpady medyczne, o których mowa w § 1 ust. 2 pkt 3, mogą być wstępnie magazynowane tak długo, jak pozwalają na to ich właściwości, jednak nie dłużej niż 30 dni

Przepisy prawne określają minimalne wymagania jakie podmiot leczniczy ma obowiązek wprowadzić i przestrzegać. Zakres wymagań może być zwiększony wewnątrz danej placówki, co z pewnością wpłynie na bezpieczeństwo pracowników podmiotu leczniczego. Właściwa klasyfikacja odpadów oraz prawidłowe warunki gromadzenia, wewnętrznego transportu oraz wstępnego przechowywania odpadów medycznych, pozwalają ograniczyć ryzyko rozprzestrzeniania się zakażeń w obiektach służby zdrowia, zredukować koszty gospodarowania odpadami oraz wpłynąć na ochronę środowiska naturalnego.